

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

І. Д. Пасічник

22 лютого 2019 року

Програма фахового вступного випробування
для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра за
спеціальністю 052 «Політологія»

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 052 «Політологія» / Укладачі: доц. Лебедюк В.М., доц. Мартинюк Р.С., доц. Санжаревський О.І., в. Кардаш С.Ю., в. Мозоль М.Л. – Острог: НаУОА, 2019.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри політології та національної безпеки (Протокол № 7 від 18 лютого 2019 року).

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 3 від 28 лютого 2019 року).

Пояснювальна записка

Висока професійна компетенція магістра у сфері аналітичної, управлінської та викладацької діяльності забезпечується його ґрунтовною теоретичною підготовкою і практичними навиками, здобутими в період навчання. Відповідно до одержаного фаху магістр може розпочати свою діяльність на підприємствах усіх галузей народного господарства, в органах державного управління, органах місцевого самоврядування, засобах масової інформації усіх форм власності та вищих навчальних закладах.

Абітурієнти складають вступний іспит зі спеціальності «Політологія», що складатиметься з таких дисциплін: «Загальна теорія політики», «Конституційне право України», «Історія політичних і правових вчень», «Теорія міжнародних відносин» та «Світовий політичний процес і геополітика».

Вступники повинні знати:

- категорійний і понятійний апарат сучасної політологічної теорії і практики;
- основні закономірності і тенденції розвитку політичного життя суспільства;
- історію національної політичної думки, вплив традицій і національного менталітету на розвиток сучасних політичних процесів в Україні;
- систему місцевого і регіонального самоврядування, інститутів державної влади;
- основи законодавства і правового регулювання, сутність і специфіку різних форм державного правління і форм державного устрою;
- принципи і особливості організації політичної і державної влади в Україні і в зарубіжних країнах;
- методологію та методіку політологічних досліджень;
- методіку прогнозування політичних наслідків соціальних, економічних та інших управлінських рішень. Вступники повинні вміти:
- самостійно вести політичні дослідження, розробляти програми конкретних досліджень, виробляти рекомендації щодо впровадження окремих політик на різних рівнях;
- здобувати і об'єктивно аналізувати політичну інформацію, обробляти її з допомогою сучасних методів;
- володіти навичками теоретичного аналізу і узагальнення соціально-політичної інформації;
- володіти навичками прогнозування конфліктних, кризових ситуацій в політичному житті, розробляти практичні рекомендації щодо їх усунення: надавати органам влади, суспільно-політичним організаціям, місцевим і регіональним органам самоврядування теоретичну і методичну допомогу з вивчення і аналізу політичного життя суспільства та регіонів;
- надавати консультації керівникам різних структур, державних і приватних підприємств, установ, інформаційних служб міжнародних організацій з

питань оцінки перспектив розвитку соціально-політичних процесів, політичної поведінки людей, прийняття управлінських рішень;

- проводити кваліфікований аналіз і давати оцінку прийнятим рішенням, постановам органів законодавчої, виконавчої влади, партійних і громадських організацій, їх лідерів;

- володіти сучасною методикою викладання суспільно-гуманітарних дисциплін, кваліфіковано проводити педагогічну та виховну роботу в навчальних закладах;

- перекладати оригінальну спеціальну літературу, редагувати наукові тексти, вільно володіти однією з іноземних мов у своїй професійній діяльності;

- об'єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну інформацію, брати участь в політичних дискусіях, передвиборчих кампаніях, масових і групових політичних опитуваннях.

Зміст програми

Перелік питань з курсів «Загальна теорія політики», «Конституційне право України», «Історія політичних і правових вчень», «Теорія міжнародних відносин», «Світовий політичний процес і геополітика».

Питання з курсу «Загальна теорія політики»

1. Предмет політології, її основні закони і категорії. Методи політології;
2. Система політичних наук. Взаємозв'язок політології з іншими суспільними науками. Становлення та розвиток політології в Україні та світі;
3. Політична система: суть, особливості;
4. Структура та механізм функціонування політичної системи;
5. Типологія політичних систем. Стабільність і зміна політичних систем. Форми суспільних змін. Парадокс стабільності політичної системи;
6. Сутність політичної влади, її характерні ознаки та різновиди;
7. Коерсивне та кооперативне розуміння влади;
8. Явище ерозії влади. Відчуження влади. Криза влади;
9. Поняття політичного режиму та його характеристики;
10. Характерні риси демократичного режиму;
11. Ознаки та форми демократії;
12. Сучасний політичний режим в Україні;
13. Особливості мажоритарної системи проведення виборів. Джерімандеринг;
14. Характерні риси пропорційної системи проведення виборів;
15. Змішана система проведення виборів в Україні. Процедура формування виконавчої та законодавчої влади на загальнонаціональних та місцевих виборах;
16. Тоталітаризм як соціальний і політичний феномен;
17. Сутність авторитаризму, форми авторитарних режимів
18. Перехід до демократії: особливості та моделі;
19. Аналіз елементів структури прийняття політичних рішень;

20. Технології індивідуального та колективного прийняття політичних рішень;
21. Політична соціалізація: поняття, агенти та функції;
22. Типи та форми політичної участі;
23. Поняття лідерства. Концепції та механізм рекрутування лідера;
24. Поняття, структура та концепції політичної еліти;
25. Типологія політичних еліт;
26. Проблеми формування національної політичної еліти в Україні;
27. Поняття та ознаки групи інтересів;
28. Соціальна структура та типи соціальної диференціації;
29. Поняття, типологія та функції групових інтересів та груп тиску;
30. Способи захисту групових інтересів;
31. Поняття стабільності. Теоретичні підходи до вивчення стабільності і конфлікту;
32. Особливості правової та соціальної держави; проблеми їх розбудови в Україні;
33. Громадянське суспільство: проблеми та перспективи становлення в Україні;
34. Генеза держави, її атрибути та головні риси. Держава та громадянське суспільство;
35. Структура та функції держави. Форми державного правління та устрою;
36. Особливості парламентської, президентської та змішаної республік;
37. Причини виникнення та основні етапи розвитку політичних партій;
38. Типології та класифікації політичних партій;
39. Основні партійні системи;
40. Поняття політичної свідомості та її структура;
41. Поняття та структура політичної культури;
42. Типологія політичних культур;
43. Особливості української політичної культури;
44. Типи етнічних спільнот. Їх роль у політичному житті;
45. Поняття нації. Сучасні концепції нації;
46. Поняття націоналізму. Різновиди націоналізму;
47. Суть міжнародної політики та її суб'єкти;
48. Еволюція системи міжнародних відносин;
49. Геополітика як частина міжнародної політики;
50. Роль та функції ЗМІ у сучасному світі;
51. Форми власності та контролю над ЗМІ в Україні;
52. Свобода слова і цензура в Україні;
53. Поняття глобалізації. Ознаки глобалізації;
54. Глобалізація та «новий світовий порядок»;
55. Наслідки глобалізації для України;
56. Поняття політичного прогнозування;
57. Поняття політичного маркетингу;
58. Поняття політичного менеджменту;

59. Поняття та функції політичних технологій;
60. Євромайдан і його вплив на політичні процеси після 2014 року.

Питання з курсу «Конституційне право України»

1. Конституційне право України як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна. Розвиток науки конституційного права;
2. Предмет, метод та суб'єкти конституційного права України;
3. Класифікація джерел конституційного права України;
4. Закони як джерело конституційного права України;
5. Конституція як основне джерело конституційного права України;
6. Сутність конституції. Юридичні властивості конституції: юридичний (формальний) та фактичний (матеріальний) зміст конституції;
7. Порядок прийняття конституції. Внесення змін та доповнень до конституції, відміна її дії;
8. Форма і структура конституції;
9. Поняття правової охорони конституції. Поняття конституційного контролю. Види конституційного контролю;
10. Поняття законодавчої влади. Парламент і парламентаризм;
11. Структура парламенту. Палати парламенту. Формування палат. Співвідношення компетенції палат;
12. Основні структурні складові парламенту (палат). Парламентські комісії (комітети). Фракції парламенту;
13. Загальна характеристика інституту глави держави;
14. Повноваження глави держави;
15. Монарх, президент: особливості правового статусу;
16. Уряд: визначення поняття; види урядів;
17. Формування уряду та його склад;
18. Поняття федеративної держави. Порядок утворення федеративних держав. Особливості федеративного устрою державної влади. Розподіл компетенції і відносини між федерацією та її суб'єктами;
19. Референдум: визначення поняття, загальна характеристика інституту; соціальна роль референдуму;
20. Поняття і сутність виборчого права. Принципи виборчого права;
21. Мажоритарна та пропорційна виборчі системи, їх переваги і недоліки;
22. Громадянство: визначення поняття та загальна характеристика інституту. Підстави і порядок набуття та припинення громадянства;
23. Поняття та сутність місцевого управління і самоврядування;
24. Юридичні характеристики Конституції України;
25. Внесення змін та доповнень до Конституції України;
26. Референдум в Україні;

27. Виборчі системи в Україні;
28. Правовий статус людини і громадянина в Україні;
29. Поняття і види основних прав та свобод людини і громадянина в Україні;
30. Механізм реалізації і гарантії прав та свобод людини і громадянина в Україні;
31. Права та свободи іноземців в Україні;
32. Обов'язки громадян України;
33. Принципи інституту громадянства в Україні;
34. Підстави і порядок набуття та припинення громадянства України;
35. Громадянство дітей в Україні;
36. Конституційно-правовий статус Конституційного Суду України;
37. Конституційне провадження (конституційне подання, конституційне звернення). Рішення і висновки Конституційного Суду України;
38. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
39. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України;
40. Організація роботи Верховної Ради України. Законодавчий процес у Парламенті України;
41. Функції та повноваження Верховної Ради України;
42. Конституційно-правовий статус народних депутатів України (вимоги до народних депутатів України; повноваження народних депутатів України);
43. Конституційно-правовий статус Президента України;
44. Функції та повноваження Президента України;
45. Дострокове припинення повноважень Президента України;
46. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки й оборони України;
47. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України;
48. Функції та повноваження Кабінету Міністрів України;
49. Центральні та місцеві органи виконавчої влади;
50. Система органів судової влади в Україні;
51. Конституційно-правовий статус суддів України;
52. Система місцевого самоврядування в Україні та його принципи;
53. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування та їх повноваження;
54. Адміністративно-територіальний устрій України;
55. Форма правління в Україні;
56. Правовий статус політичних партій в Україні.

Питання з курсу «Історія політичних і правових вчень»

1. Загальна характеристика розвитку політико-правової думки у країнах Стародавнього Сходу;
2. Політична і правова думка в країнах Стародавнього Сходу: Індія та Китай;

3. Політичні і правові вчення в Стародавній Греції: загальна характеристика;
4. Політико-правові погляди Сократа;
5. Політико-правові погляди Платона;
6. Політико-правові погляди Аристотеля;
7. Ідея прав людини в Стародавній Греції: загальна характеристика;
8. Розвиток політичної і правової думки в Стародавньому Римі: загальна характеристика;
9. Вчення Цицерона про державу і право;
10. Стоїцизм;
11. Осмислення інститутів держави і права в християнстві, політико-правові погляди Августина Блаженного;
12. Політичні і правові вчення в Західній Європі в період Середніх віків: загальні риси та тенденції;
13. Політико-правова теорія середньовічної схоластики. Фома Аквінський;
14. Вчення про закон і державу Марсилія Падуанського;
15. Політичні і правові вчення в Західній Європі в епоху Відродження та Реформації: загальна характеристика;
16. Вчення Н. Макіавеллі про державу і політику;
17. Головні політико-правові ідеї Реформації;
18. Політичні і правові вчення в Нідерландах і Англії в період ранніх буржуазних революцій: загальна характеристика;
19. Виникнення теорії природного права. Вчення Г. Гроція про право і державу;
20. Політичне і правове вчення Б. Спінози;
21. Політико-правове вчення Т. Гоббса та Дж. Локка;
22. Політико-правові аспекти філософії Просвітництва: Вольтер, Ш.-Л. Монтеск'є, Жан-Жак Руссо;
23. Політичні і правові вчення в США в XVIII–XIX ст.: А. Гамільтон, Т. Джефферсон, Т. Пейн, Дж. Вашингтон;
24. Вчення Е. Канта про державу і право;
25. Політико-правові погляди Є. Бентама;
26. Політико-правові погляди А. де Токвіля;
27. Ідея прав людини у роботах Дж. Ст. Міля;
28. Ідея прав людини в політико-правовій думці Нового часу: загальна характеристика;
29. Політико-правова доктрина марксизму: загальна характеристика;
30. Політичні погляди М. Вебера;
31. Лібералізм: історія ідей та сучасність (розвиток вчення): загальна характеристика. Ліберальне вчення Ф. А. фон Хайєка;
32. Політико-правова ідеологія націонал-соціалізму;
33. Консерватизм: історія ідей та сучасність (розвиток вчення): загальна характеристика;

34. Становлення сучасної соціал-демократії. Соціал-демократія в повоєнний період;
35. Концепція правової держави: сутнісна характеристика;
36. Концепція соціальної держави.

Питання з курсу «Теорія міжнародних відносин»

1. Міжнародні відносини як предмет ТМВ. Понятійно-категоріальний апарат ТМВ.
2. Сутність, цілі та принципи міжнародної політики.
3. Взаємозв'язок зовнішньої і внутрішньої політики держави.
4. Закономірності і тенденції міжнародних відносин.
5. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки.
6. Ідеалізм в науці про міжнародні відносини.
7. Політичний реалізм в теорії міжнародних відносин.
8. Марксистське розуміння сутності міжнародних відносин.
9. Сучасні підходи в ТМВ.
10. Сутність системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин.
11. Типи, структури і закони функціонування міжнародних систем.
12. Теорії міжнародних систем М.Каплана, С. Хоффмана, Р. Роузкранца.
13. Історичні етапи розвитку міжнародних систем.
14. Особливості формування сучасної системи міжнародних відносин.
15. Типи міжнародних акторів та їх ієрархія.
16. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин.
17. Недержавні учасники міжнародних відносин.
18. Поняття цілей і засобів у міжнародних відносинах.
19. Основні компоненти зовнішньополітичної могутності міжнародного актора.
20. Роль сили в міжнародних відносинах. Збройне насилля і його форми.
21. Поняття національного інтересу.
22. Структура національного інтересу. Національні інтереси України.
23. Глобалізація і національний інтерес.
24. Поняття безпеки та основні теоретичні підходи до її вивчення.
25. Основні загрози міжнародній безпеці. Нові глобальні загрози.
26. Механізми підтримання міжнародної безпеки.
27. Історичні форми і особливості регулятивної ролі міжнародного права.
28. Основні принципи сучасного міжнародного права. Статут ООН.
29. Права людини і міжнародне гуманітарне право.
30. Мораль у міжнародних відносинах.
31. Роль міжнародних організацій в міжнародних відносинах.
32. ООН.
33. ОБСЄ.
34. НАТО.
35. ЄС.

36. Рада Європи.
37. СНД.
38. Міжнародні економічні та фінансові організації.
39. Сутність поняття «дипломатія».
40. Форми і методи дипломатії.
41. Функції дипломатії.
42. Особливості сучасної дипломатії.
43. Сутність і типологія міжнародних конфліктів.
44. Розвиток конфлікту: основні фази.
45. Особливості сучасних міжнародних конфліктів.
46. Проблеми розв'язання воєнних конфліктів.
47. Поняття і типи міжнародного співробітництва.
48. Міжнародне співробітництво з позицій політичного реалізму та ліберальної парадигми.
49. Співробітництво та інтеграційні процеси.
50. Єврорегіони як специфічна форма міжнародного співробітництва.

Питання з курсу «Світовий політичний процес і геополітика»

1. Що є предметом вивчення міжнародної політики та світового політичного процесу?
2. Які є методи та рівні аналізу світового політичного процесу?
3. Який зв'язок між геополітикою та міжнародною політикою? Проілюструйте це прикладами політичних подій, що мають геополітичні наслідки.
4. Яким є розуміння предмета геополітики у вітчизняних та закордонних авторів?
5. Що є предметом геополітики?
6. Які з традиційних для суспільних наук методів є прийнятними для геополітики, а які ні?
7. Які є основні категорії та поняття геополітики?
8. Що таке геостратегія та геоekonomіка? В якому зв'язку вони перебувають з геополітикою?
9. Які були суспільні та ідеологічні передумови виникнення геополітики?
10. Аналізуючи погляди Ф.Ратцеля, Р.Челлена, К.Хаузгофера та ін., виділіть основні тези «традиційної геополітики».
11. Як, на ваш погляд, відбулась еволюція геополітики від академічної до прикладної? Яке місце ідеології в цьому процесі?
12. Проаналізуйте еволюцію концепції «Lebensraum» у представників німецької геополітики.
13. Які аргументи використовував К.Хаусгофер для обґрунтування осі «Берлін-Москва-Токіо»?
14. Як відбувалась еволюція поняття «Хартленда»?
15. Чи існують розбіжності у підходах до визначення могутності держави у працях європейських та американських геополітиків?

16. Проаналізуйте зміст концепції «середньої Європи» у працях представників німецької геополітики.
17. Які геополітичні зміни відбулися в світі після Другої світової війни? Як вони вплинули на формування сучасних геополітичних доктрин у США та Західній Європі?
18. Що таке атлантизм? Визначте основних представників атлантизму. Чи можна до цього напрямку віднести таких авторів як Ф. Фукуяма та С. Хантінгтон?
19. Що таке мондіалізм? Які трактування мондіалізму можна зустріти в науковій та паранауковій літературі? У яких країнах є значне несприйняття мондіалізму?
20. В чому полягала суть ідей «Нових правих» в Європі (Франція, Бельгія)? Назвіть основних представників цього руху.
21. Визначте основні напрямки та школи «Прикладної геополітики».
22. Які були історичні, ідеологічні та суспільні чинники формування російської геополітики?
23. Які типи територіальних систем політичної могутності виділяв В.П.Семьонов-Тян-Шанський?
24. В чому суть концепції Євразійства?
25. Який зміст має поняття «місце розвиток» у концепції Євразійства?
26. Визначте ідеологічні імплікації (наслідки) концепції Євразійства, зокрема, стосовно України.
27. В чому полягає зміст сучасного націонал-більшовицького напрямку російської геополітики?
28. Визначте основні тези націоналістичного напрямку геополітики.
29. Визначте основні тези «геополітики взаємодії».
30. Які були геополітичні наслідки розпаду СРСР для Росії та для Заходу?
31. Які є можливі сценарії формування нової російської державності?
32. Яким є сучасне геополітичне становище Росії? Якими є геополітичні пріоритети Росії?
33. В чому особливості статичного ГПП України?
34. Які особливості динамічного ГПП України?
35. Як ви оцінюєте перспективи стратегічного партнерства України зі США, Росією, Китаєм?
36. Як геоелекономіка впливає на геополітичне становище України?
37. Чи можна говорити про стратегію України? Якщо так, то в якому сенсі? Якщо ні, то чому? Яка з відомих вам геостратегій, запропонованих українськими вченими, є оптимальною? Чи мають вони вади?
38. Чи корисною для України є «багатовекторність» у зовнішній політиці?
39. Що являла собою Європа у політичному та географічному значенні від поч. ХХ до поч. ХХІ ст.?
40. Які геополітичні зміни мали місце в Європі у ХХ ст.?
41. Які були геополітичні передумови утворення ЄС?
42. Визначте основні думки щодо суті НАТО після розпаду СРСР?

43. Які геополітичні наслідки від розширення НАТО на Схід можна виділити для НАТО, Росії, України?
44. Визначте переваги і недоліки для України від її вступу до МС та ЄС.
45. Який з підходів до здійснення міжнародної політики характерний для США? Обґрунтуйте Ваш висновок.
46. Що є визначальною рисою поведінки США на світовій арені?
47. Яким шляхом піде формування сучасної системи міжнародних відносин і якою буде роль США у цьому процесі? Обґрунтуйте свою відповідь.
48. Які геостратегічні цілі переслідують США у Євразії?
49. Як укладаються відносини США з ключовими гравцями на Євразійській «шаховій дошці», зокрема ЄС?
50. З огляду на політичні зміни, що відбуваються в Україні, починаючи з лютого 2010 р., як укладаються відносини між США та Україною?

Список рекомендованої літератури

Література до курсу «Історія політичних і правових вчень»

1. Антология мировой политической мысли. В пяти томах – Москва: Мысль, 1997.
2. Енциклопедія політичної думки. – К.: Дух і Літера, 2000. – 472 с.
3. Історія зарубіжних політичних вчень: навч. пос. Кирилюк Ф.М. К.: ЦНЛ, 2008.
4. История политических и правовых учений / Под ред. В. С. Нерсесянца. – М.: НОРМА- ИНФРА.М, 2000. – 352 с.
5. История политических и правовых учений / Под ред. О. Р. Лейста. – М.: Юрид. лит., 1997. – 688 с.
6. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. – К.: Основи, 1997. – 838 с.

Література до курсу «Конституційне право України»

1. Конституційне право України / За ред. В. Ф. Погорілка. – К.: Наукова думка, 2000. – 733 с.
2. Конституційне право України / За ред. Ю. М. Тодици, В. С. Журавського. – К.: Ін Юре, 2002. – 544 с.
3. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.),

О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид, переробл. і допов. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.

4. Кравченко В. Конституційне право України: Навчальний посібник. 2 Вид. 6-те, виправлене та доповнене / В. Кравченко. 2 К.: Атіка, 2008. 2 592 с.

5. Скрипнюк О. Курс сучасного конституційного права України: Академічне видання / О. Скрипнюк. – Х.: Право, 2009. – 468 с.

6. Тодыка Ю. Конституция Украины: проблемы теории и практики. – Х.: Факт, 2000. – 608 с.

7. Шаповал В. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : підруч. / В. Шаповал. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 464 с.

8. Шаповал В. Сравнительное конституционное право / В. Шаповал. – К.: Княгиня Ольга, 2007. – 416 с.

9. Шаповал В. Сучасний конституціоналізм: Монографія / В. Шаповал. – К.: Салком, Юрінком Інтер, 2005. – 506 с.

10. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції / С. Шевчук. – Х.: Консум, 2002. – 296 с.

Література до курсу «Загальна теорія політики»

1. Арендт Х. Джерела тоталітаризму / Х. Арендт ; [пер. з англ.]. – К. : Дух і літера, 2002. – 533 с.

2. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. - К.: Основи, 1997. – 838 с.

3. Бжезинский З. Преждевременное партнерство // ПОЛИС. – 1994. – № 1. – С. 58-67.

4. Балацька О. Сутність та специфічні риси політичного насилля як засобу здійснення влади // Грані. – 2015. – № 5. – С. 172-178. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2015_5_32

5. Амельченко Н., Шейко Ю. Співвідношення влади, примусу та насильства в сучасних теоріях влади. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/naukma/Polit/2009_95/01_amelchenko_na.pdf

6. Политика как научная дисциплина по Д. Хелду // Политические исследования, – 1991. – № 5.

7. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Л. Иноземцева. М.: Academia, 1999. – 640 с.

8. Волган О. Грани политической жизни: теория и практика. – Сімферополь: Таврида, 2001. – 180 с.

9. Воронов І. Людина і політика: У пошуках гуманістичної альтернативи. Монографія. – К.: Генеза, 2003. - 320 с.

10. Воронов І. Правова держава як предмет політологічного аналізу. Монографія. – К.: Віра ІНСАЙТ, 2000. – 250 с.

11. Воскресенский Ю. Понятие формы правления и критерии ее различия // *Держава і право: Збірник наукових праць. Випуск 15.* – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2002. – С. 178-185.
12. Гаджиев К. Политическая философия. – М.: Экономика, 1999. – 606 с.
13. Гайєк Ф. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії. Т. I-III. – К.: Аквілон-Прес, 2000. – 448 с.
14. Гальчинський А., Литвиненко О., Паламарчук В. Проблеми реалізації політичної реформи в Україні // *Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки.* – К.: НІСД, 2003. – 317 с.
15. Гринюк Р. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація. – К.: Ін Юре, 2004. – 388 с.
16. Даль Роберт. О демократии. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 208 с.
17. Джон Кин. Демократия и гражданское общество. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 400 с.
18. Енциклопедія політичної думки. – К.: Дух і Літера, 2000. – 472 с.
19. Жак Зіллер. Політико-адміністративні системи ЄС. Порівняльний аналіз. – К.: Основи, 1996. – 420 с.
20. Коваль А. А. Пацифізм у концепції теорії ненасилля та політичній реальності // *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Політологія. - 2009. - Т. 110, Вип. 97. - С. 142-145. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2009_110_97_29*
21. Кіндратець О. Формування суспільства сталого розвитку: проблеми і перспективи: Монографія. – Запоріжжя: Запорізька державна інженерна Академія, 2003. – 382 с.
22. Колодій А. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади і соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Монографія. – К.: Червона калина, 2002. – 276 с.
23. Конончук С. Розвиток демократії в Україні: 2000 рік. – К.: Україна, 2001. – 316 с.
24. Ларри Зидентоп. Демократия в Европе. – М: Логос, 2004. – 360 с.
25. Латигіна Н. Концептуалізація демократії // *Економічний часопис-XXI.* – 2011. – № 7-8. – с. 3-6
26. Мацієвський Ю. Чи була революція: події 2004 і 2014 років у порівняльній перспективі, режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/n80texts/Chy_bula_revolyucia.htm
27. Мере Жерар. Принцип суверенітету. Історія та основи новітньої влади. – Л.: Кальварія, 2003. – 212 с.
28. Морис Дюверже. Политические партии. – М.: Академический Проект, 2000. – 558 с.
29. Основи демократії / Авт. колектив: М. Безсонова, О. Бірюков, С. Бондарчук та ін.; За заг. ред. А. Колодій. – К.: Ай Бі, 2002. – 684 с.

30. Паламарчук В., Литвиненко О., Паламарчук М. Перспективи розвитку і зміцнення партійної системи в Україні // Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки. – К.: НІСД, 2003. – 317 с.
31. Патнам Роберт Д. та ін. Творення демократії: Традиції громадянської активності в сучасній Італії / Р. Д. Пантам разом з Р. Мокарді та Р. Н. Нанетті. – К.: Основи, 2001. – 302 с.
32. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / За ред. Ф. М. Рудича. – К.: Парламентське видавництво, 2002. – 327 с.
33. Реформування політичної системи в Україні: Актуальні питання: Науковий огляд / Г. І. Барчук, А. М. Колодій, С. О. Халюк. – Національна академія внутрішніх справ України, 2003. – 63 с.
34. Рибачук М. Аналіз концепцій сучасних моделей виборчих систем / М. Рибачук, Б. Райковський // Політ. менеджмент. – 2009. - № 3. - С. 46-59
35. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. – Львів: Тріада плюс, 2004. – 297 с.
36. Романюк О. «Кінець транзитології» чи криза її первинної парадигми? // Політичний менеджмент. – 2007. – № 2. – С. 3-15 . – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/9059>
37. Рябов С. Політологічна теорія держави. – К.: Тандем, 1996. – 240 с.
38. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів. – К.: АртЕк, 2001. – 224 с.
39. Скрипнюк О. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. До 10 річчя незалежності України. Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - 2000. – 600 с.
40. Сухонос В. Динаміка сучасного державно-політичного режиму в Україні: антиномія демократизму і авторитаризму: Монографія. – Суми: Університетська книга, 2003. - 336 с.
41. Токовенко В. Політичне керівництво і державне управління: проблеми взаємовідносин та оптимізація взаємодії: Монографія. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 135 с.
42. Фісун О. Політичний режим України у порівняльній перспективі // Стратегічні пріоритети. – № 1 (6). – 2008. – С. 5 – 12, режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/6/2.pdf>
43. Фрідріх А. Гайек. Конституція свободи. – Львів: Літопис, 2002. – 556 с.
44. Цветков В., Горбатенко В. Демократія – Управління – Бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 248 с.
45. Цветков В., Кресіна І., Коваленко А. Суспільна трансформація і державне управління в Україні: політико-правові детермінанти: Монографія. – К.: Ін Юре, 2003. – 496 с.
46. Чабанна М. Дослідження сутнісних рис тоталітарного режиму та зіставлення його різновидів у межах теорії тоталітаризму // Наук. зап. НаУКМА. Сер. Політ. науки. - 2007. - Т. 69. - С. 11-16

47. Чиркин В. Государствоведение. – М.: Юристъ, 2000. – 400 с.
48. Чиркин В. Современное государство. – М.: Междунар. отношения, 2001. – 416 с.
49. Шаповал В. Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз. – К.: Програма Л, 1995. – 136 с.
50. Шаповал В. Державний лад країн світу. – К.: Український Центр Правничих студій, 1999. – 320 с.
51. Шипунов Г. Категорія «політичний режим»: суть та основні підходи щодо визначення// Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : [збірник наукових праць] / Національний університет «Львівська політехніка» [та інші]. – Львів, 2006. – Випуск 18. – С. 235–242
52. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. – К.: Основи, 1995. – 528 с.
53. Юдин Д. Политические партии и право в современном государстве. – М.: Форум. – ИНФРА. М, 1998. – 228 с.

Література до курсу «Теорія міжнародних відносин»

1. Аналітика, експертиза, прогнозування / Є. А. Макаренко, М. М. Рижков, М. А. Ожеван [та ін]. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 614 с.
2. Арбатов А. Дипломатия силы в XXI веке // Свободная мысль – XXI. – 2004. – № 4. – С. 57-69.
3. Богатуров А.Д. Очерки теории и политического анализа международных отношений / А.Д. Богатуров, Н.А. Косолапов, М.А. Хрусталева. – М.: Научно-образовательный форум по международным отношениям, 2002. – 384 с.
4. Введение в теорию международных отношений: учебное пособие / отв. редактор А.С. Манькин. – М.: МГУ им. М. В. Ломоносова, 2001. - 320 с.
5. Говард М. Війна в європейській історії / М. Говард. – К.: Мегатайп, 2000. – 168 с.
6. Гарбузов В.Н. Революция Рональда Рейгана. – М.: Наука, 2008. – 567 с.
7. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире. –СПб. : Университетская книга, 2001. – 416 с.
8. Гуменюк Б.І., Щерба О.В. Сучасна дипломатична служба. – К., 2001.
9. Інститут міжнародних відносин. – К.: Знання України, 2004. – 278 с.
10. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Львів, 1995.
11. Камінський А. Основи міжнародних відносин. – Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 2002.
12. Кравченко С. Р. Міжнародно-правове регулювання припинення міжнародних договорів: теорія і практика / С. Р. Кравченко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : LAT & K, 2010. – 241 с.
13. Колосов В.А., Мироненко Н.С. Геополитика и политическая география: Учебник для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2002.
14. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні відносини ХХ століття. – К.: Школяр, 1999.

15. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика. – К.: ФАДА, ЛТД, 2001. – 224 с.
16. Крапивин А.В., Барышников С.А., Мингазутдинов И.А. Введение в международные отношения: Учебное пособие для студентов. – Донецк: Донецкий Центр политологических исследований, 2001. – 339 с.
17. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
18. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
19. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика: Навч. посібник. – К., КНЕУ, 2003. – 208 с.
20. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. – 3-тє вид. – К.: Знання, 2007. – 461 с.
21. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: соціокультурний розвиток людства. – К.: Либідь, 1999.
22. Перепелиця Г.М. Асиметрія міжнародних відносин / Г. М. Перепелиця, О. В. Заремба, Пол Д'аньєрі [та ін]; за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. – К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. – 555 с.
23. Седляр Ю.О. Зовнішньополітичний аналіз перед викликами глобалізації / Ю.О. Седляр // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук праць. – Вип. 90, частина І. – К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2010. – С. 33-35.
24. Седляр Ю.О. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики: навчальний посібник / Ю.О. Седляр. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2010. – 272 с.
25. Седляр Ю.О. Держава на міжнародній арені на початку ХХІ ст. (до проблеми ерозії Вестфальської політичної структури світу) / Ю.О. Седляр // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук праць. – Вип. 99, частина ІІ. – К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2011. – С. 45-55.
26. Седляр Ю.О. Міжнародні санкції у світовій політиці: теорія і практика. / Ю.О. Седляр – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили. – 2013. – 412 с.
27. Современные международные отношения. Учебник / под ред. А.В.Торкунова. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2000. – 584 с.
28. Троян С. С. Вступ до теорії міжнародних відносин: навчальний посібник / С. С. Троян. – К.: НМЦВО, 2000. – 190 с
29. Хонин В. Н. Теория международных отношений. Часть общая. – К.: Академ-Пресс, 2005.
30. Цыганков П.А. Международные отношения. – М.: Новая школа, 1996. – 320с.
31. Цыганков П.А. Тенденции классических парадигм в западной теории международных отношений. //Общественные науки и современность. – 2004. – № 2. – С. 119-130.
32. Цыганков П.А. Теория международных отношений. – М., 2002.

33. Цыганков А.П., Цыганков П.А. Социология международных отношений. – М.: Аспект Пресс, 2006.
34. Шепелев М.А. Теорія міжнародних відносин. – К.: Вища школа, 2005.
35. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек / Ф. Фукуяма. – М.: АСТ, 2010. – 592 с.
36. Хонин В. Н. Теория международных отношений. Общая часть / В. Н. Хонин. – К. : Академ-Пресс, 2005. – 456 с.
37. Этциони А. От империи к сообществу: новый подход к международным отношениям / А. Этциони. – М. : Научно-издательский центр «Ладомир», 2004. – 342 с.
38. International relations theory for the twenty-first century [Text] : An introduction / ed. M. Griffiths. – London ; New York : Routledge, 2007. – 184 p.
39. Timothy Dunne, Milja Kurki, Steve Smith. International relations theories: discipline and diversity. – Oxford University Press, 2007. – 350 p.
40. Torbjørn I. Knutsen. A history of international relations theory. – manchester university press, 1997. – 354 p.
41. Chris Brown. Understanding international relations. – palgrave macmillan, 2001. – 296 p.
42. Chris Brown, Terry Nardin, Nicholas J. Rengger. International relations in political thought: texts from the ancient greeks to the first world war. – Cambridge University Press, 2002. – 617 p.
43. Scott Burchill. Theories of international relations. – Palgrave Macmillan, 2005. – 310 p.

Література до курсу «Світовий політичний процес і геополітика»

1. Jh. Rourke. International Politics on the World Stage. – Mc Graw Hill, 2001.
2. Flint C. Wstęp do geopolityki / Tłum.z ang. J.Halbersztat. – Warszawa: wyd. naukowe PWN, 2008. – 243 s.
3. Андрущенко (Гринько) С. В. Україна в сучасному геополітичному середовищі. – К., 2005.
4. А. Цыганков. Теория международных отношений. – М., 2000.
5. Колосов В., Мироненко Н. Геополитика и политическая география: Учебник.– М.: Аспект-Пресс, 2002. – 479 с.
6. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія [Текст]: підручник / А. Г. Гольцов. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 416 с.
7. Геополітика: енциклопедія: / за ред. Є.М. Суліми; редкол.: Є.М. Суліма (голова), М.А. Шепелев (заст. голови), В.В. Кривошеїн та ін. – К.: Знання України, 2013. – 920 с.
8. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011.
9. Дорошко М. С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору: навч. посіб. – К., 2011.
10. Дорошко М. С, Шпакова Н. В. Держави пострадянського простору у світовій політиці. – К., 2010.

11. В.В. Мадісон, В.А. Шахов. Сучасна українська геополітика. – К., 2003
12. В. Л. Цымбурский. Остров Россия // Полис, 1993.– № 3-5.
13. В. Скуратівський. Євразійський синдром // Політична думка, 1995.– № 2-3.– С. 81-87.
14. В. Федотова. Теорії соціальної модернізації та євразійство // Політична думка, 1995.– №2-3.– С.74-80.
15. К. С. Гаджиев. Введение в геополитику. – М.: Логос, 2000
16. К. Хаусгофер. Континентальный блок «Берлин-Москва-Токио» // Элементы, №7, 1996.
17. Н.А. Нартов. Геополитика. – М., 2003. – С. 10-12.
18. Основи політичної науки. Курс лекцій / за ред. Б. Кухти. – Ч.4. – Львів, 1999. – С. 91-98.
19. Політологія / за ред. А. Колодій. – К., 2000
20. Х. Макиндер. Географическая ось истории // Полис, 1995.– №4
21. Ю. В. Тихонравов. Геополітика. – М., 2000.
22. Геополитика. Антология. – М.: Академический проект; Культура, 2006.
23. Жеребецький Є. Кінець Імперії // Незалежний культурологічний часопис «І». – 2004. - Ч. 31 [Електронний ресурс].
24. Журнал «І», №50, 2007; «І», №39, 2005.
25. Перепелиця Г. М. Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи. - К., 2003.
26. Яценко Б.П., Стафійчук В.І., Брайчевський Ю.С. Політична географія і геополітика: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2007.